לה א ב מיי' פ"ג מהל' שופר הלכה ט טור ש"ע א"ח סי' תקצא סעיף ה :
לו ג מיי' שם טור א"ח סי' תקצא :
לז ד ה ו טור א"ח שם :
לח ז ח ט י מיי' שם הל' ח טור א"ח שם :
לט כ [מיי' שם הל' י] טוש"ע א"ח סי' תקפה :
מ ל מיי' פ"ג מהל' חנוכה הל' ו טוש"ע א"ח סי' תקפד סעיף א :
מא מ מיי' פ"א מהל' שופר הל' ד טוש"ע א"ח סי' תקפו סעיף כא :
מב נ מיי' שם טוש"ע שם סעי' כג :
מג ס מיי' פ"ב שם הל' ז טוש"ע א"ח סי' תקפט :
מד ע פ מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סי' תקפט סעיף ח :

גמ' מלכיות כגון חי אני נאם ה' [אלהים] אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אמלוך עליכם ואע"ג *דא"ר נחמן כל כי האי ריתחא לירתח קודשא בריך הוא עלן וליפרוקינן כיון דבריתחא אמור אדכורי ריתחא בריש שתא לא מדכרינן: זכרון כגון ויזכור כי בשר המה וגו' שופר כגון תקעו שופר בגבעה וגו' אבל אם בא לומר מלכות זכרון ושופר של פורענות של עובדי כוכבים אומר מלכות כגון ה' מלך ירגזו עמים וכגון ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו זכרון כגון זכור ה' לבני אדום וגו' שופר כגון וה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן וכתיב ה' צבאות יגן עליהם: אין מזכירין זכרון של יחיד ואפילו לטובה כגון זכרני ה' ברצון עמך וכגון זכרה לי אלהי לטובה: פקדונות הרי הן כזכרונות כגון וה' פקד את שרה וכגון פקוד פקדתי אתכם דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינן כזכרונות. ולר' יוסי נהי נמי דפקדונות הרי הן כזכרונות וה' פקד את שרה פקדון דיחיד הוא כיון דאתו רבים מינה כרבים דמיא: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד מי (הוא) זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ראשונה שתים, שניה שלש דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר ראשונה אחת, שניה שתים. זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו כי מלך כל הארץ אלהים שתים דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אחת, ושוין במלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו שהיא אחת. זכרון שיש בו תרועה כגון שבתון זכרון תרועה מקרא קדש אומרה עם הזכרונות ואומרה עם השופרות דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינו אומרה אלא עם הזכרונות [בלבד] מלכות שיש עמו תרועה כגון ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו אומרה עם המלכיות ואומרה עם השופרות דברי ר' יוסי רבי יהודה אומר אינו אומרה אלא עם המלכיות בלבד, תרועה שאין עמה לא כלום כגון יום תרועה יהיה לכם אומרה עם השופרות דברי רבי יוסי רבי יהודה אומר אינו אומרה כל עיקר: מתחיל בתורה ומשלים בנביא רבי יוסי אומר אם השלים בתורה יצא: אם השלים דיעבד אין לכתחילה לא, והתניא ר' יוסי אומר המשלים בתורה הרי זה משובח אימא משלים, והא אם השלים קתני דיעבד אין לכתחילה לא הכי קאמר מתחיל בתורה ומשלים בנביא ר' יוסי אומר משלים בתורה ואם השלים בנביא יצא תניא נמי הכי אמר רבי אלעזר ברבי יוסי ותיקין היו משלימין אותה בתורה בשלמא זכרונות ושופרות איכא טובא אלא מלכיות תלת הוא דהוו ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו ויהי בישורון מלך ה' ימלוך לעולם ועד ואנן בעינן עשר וליכא אמר רב הונא א) ת"ש ב) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד מלכות דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינה מלכות, וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים אין עוד מלכות דברי ר' יוסי, ר' יהודה אומר אינה מלכות אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו מלכות דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינה מלכות:

מתני' העובר לפני התיבה ביו"ט של ר"ה השני מתקיע, ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל: **גמ'** מאי שנא שני מתקיע משום ברוב עם הדרת מלך אי הכי הלל נמי נימא בשני משום ברוב עם הדרת מלך, אלא מאי שנא הלל בראשון משום *זריזין מקדימין למצות תקיעה נמי נעביד בראשון משום זריזין מקדימין למצות: אמר רבי יוחנן בשעת גזרת המלכות שנו: מדקאמר בשעת הלל מכלל דבראש השנה ליכא הלל מ"ט: *אמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים: אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה:

מתני' שופר של ר"ה אין א) מעבירין עליו את התחום ואין מפקחין עליו את הגל לא עולין באילן ולא רוכבין ע"ג בהמה ולא שטין על פני המים ואין חותכין אותו בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום לא תעשה אבל אם רצה ליתן לתוכו מים או יין יתן. *אין מעכבין את התינוקות מלתקוע [א] (אבל) ומתעסקין עמהן עד שילמדו, והמתעסק לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא: **גמ'** מ"ט שופר עשה הוא, ויו"ט עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה: לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה כו': השתא דרבנן אמרת לא דאורייתא מיבעיא ג) זו ואין צריך לומר זו קתני:

א) ס"א תנא וכן הגי' בהרא"ש ב) [תוספתא פ"ב] ג) [לקמן לג. עירובין עו. יבמות יג. ל: כתובות נח. נדרים יד: הוריות ב: כריתות יז:]

בשעת גזרת המלכות שנו · ואע"פ שבטלה גזרת המלכות לא עבדינן כדמעיקרא אע"ג דזריזין מקדימין למצות דחיישינן שמא יחזור דבר לקלקולו, ולפירוש הירושלמי ניחא טפי דמפרש שם שדמו האויבים שנתאספו לתקוע תרועת מלחמה ועמדו עליהם והרגום ולכך תקנו תקיעות וברכות במוסף דכי חזו דקרו בקריאת שמע ומתפללין וקורין בתורה וחוזרין ומתפללין ותוקעין אמרי בנימוסייהו איתן עסקין כלו' בחוקיהם ובתורתם :

הא

גמ' כרבים דמיא · בההיא פקידה: **רבי יהודה אומר ראשונה אחת שניה שתים** · מי הוא זה מלך הכבוד לאו ממניינא: **זמרו למלכנו** · לא קא חשיב רבי יהודה דלא אמליכתיה אלא על אומה אחת: **ושוין במלך אלהים כו'** · דלא מנינן ישב על כסא קדשו בלשון תורה אור מלכות: **אינו אומרה אלא עם הזכרונות** · תרועה לאו לשון שופרות הוא עד דמזכיר שופר בהדיא: **ומתחיל בתורה ומשלים בנביאים** · והכתובים בינתיים: **היו משלימין בתורה** · דהוו להו ארבע מן התורה שלש בתחלה ואחת בסוף: **ואנן בעינן עשר** · וארבע מהן תורה דקאמר רבי יוסי משלים בתורה: **מתני' העובר לפני התיבה כו'** · **השני מתקיע** · המתפלל תפלת מוספין מתקיע: **גמ' בשעת גזרה המלכות שנו** · אויבים גזרו שלא יתקעו והיו אורבין להם כל שש שעות הלכך תפלת שחרית לכך העבירוה לתקוע במוספין: **מתני' שופר של ראש השנה אין מפקחין עליו וכו'** · **ואין מעבירין עליו את התחום** · לילך חוץ לתחום לשמוע תקיעה: **ואין חותכין אותו** · מפרש בגמרא: **אם רצה ליתן לתוכו מים כו'** · ולא אמרינן קא מתקן מנא: **גמ' השתא דרבנן אמרת לא** · איסור תחומין ופיקוח הגל דליכא למגזר אטו דאורייתא אמרת לא: **דאורייתא** · רוכבין דליכא למימר שמא יחתוך זמורה ועולה באילן דליכא למימר שמא יתלוש דאורייתא מיבעיא ויש גמגום בדבר ונראה בעיני דלא גרסינן לה :

ואין

רבינו חננאל

כהנים לוים וישראלים: **אמר** שמואל הלכה כר' יוחנן בן נורי ש"מ אחת מן [התורה ואחת מן] הנביאים ואחת מן הכתובים ומצאנו מפורש בתלמוד א"י הוינן סברין מימר שלש מכל אחת ואחת אשכח תני אפי' שלש מכולן יצא . אין מזכירין של פורענות . מלכות כגון אם לא ביד חזקה ובחמה שפוכה אמלוך עליכם זכרון כגון ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב שופר כגון תקעו שופר בגבעה חצוצרות ברמת וגו' אבל פורענות ע"ל עובדי כוכבים אם בא להזכיר מזכיר כגון ה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן . אין מזכירין של יחיד אפי' לטובה כגון *) זכר לי אלהים לטוב וזכרני ה' ברצון [עמך] פקדונות הרי הן כזכרונות [כגון] וה' פקד את שרה כיון דאתו מינה רבים אם בא להזכירו עם הזכרונות מזכיר דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינו מזכיר שאו שערים ראשיכם וגו' ראשונה שתים שניה שלש דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אחת . מלכיות שיש עמה תרועה כגון ותרועת מלך בו . בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה' . אומר עם המלכיות ואומר עם השופרות דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינו אומר אלא עם המלכיות בלבד . משלים בתורה ומשלים בנביא ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא ואקשי' עלה וכי ר' יוסי דאי עבד קתני והתניא ר' יוסי אומר המשלים בתורה הרי זה זריז ומשובח ותריצה למתני' הכי ר' יוסי אומר מתחיל בתורה ומשלים בנביא ואם השלים בנביא יצא תניא נמי הכי ר' אלעזר בר' יוסי אומר ותיקין היו משלימין בתורה אמר רב הונא תנא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד מלכות . וכן וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וגו' מלכות וכן אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים וגו' אלו כולן מלכות דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינה מלכות וקי"ל כר' יוסי : **העובר** לפני התיבה ביו"ט של ר"ה השני מתקיע כלומר במוסף שהוא יורד שליח צבור שנית . אמר ר' יוחנן בשעת גזרה שנו : **ירושלמי** ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מעשה פעם אחת תקעו בתפלת שחרית והיו השונאים סבורים שמא עליהן הן הולכין ועמדו עליהן והרגום . עמדו לתקוע ותיקנו בתפלת המוסף ומינו דאינון חמיין לון דקרו ק"ש ומצלו וקרו באורייתא ומצלו והדר תקעין אמרין בנימוסיהון אינון עסיקין. ריב"ל שמע להא מהכא שמעה ה' צדק זו ק"ש הקשיבה רנתי זו רנון תורה האזינה תפלתי ז תפלה . בלא שפתי מרמה זו מוסף . מה כתיב בתריה מלפניך משפטי יצא אמר ר' תנחומא קרייה אמרה כן יום תרועה ועשיתם עולה . כלומר התרועה במוסף בעשיית העולה ר' אלעזר בר' יוסי אומר בכל הקרבנות כתיב והקרבתם וכאן כתיב ועשיתם אמר להן הקב"ה כיון שהכנסתם בר"ה לפני בדין ויצאתם בשלום מעלה אני עליכם כאילו נעשיתם בריה חדשה בכל הקרבנות בשעיר הקרב בכל המועדים [כתיב] חטאת ובעצרת כתיב שעיר עזים אחד לכפר עליכם ולא כתיב חטאת אמר להן הקב"ה כיון שקבלתם עליכם של תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם. מדקתני במתני' ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל מכלל דבר"ה לא אמרי הלל . מ"ם א"ר אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין אומרים ישראל לפניך בר"ה וביוה"כ הלל אמר להן אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים נפתחין לפניו וישראל אומרין הלל . שופר של ר"ה אין מפקחין עליו את הגל כו' מ"ם דתקיעת שופר דהוא יום תרועה יהיה לכם עשה הוא ואין עשה דוחה עשה ולא תעשה של ר"ה שנאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון שבות כלומר שב ולא תעשה וכתיב נמי כל מלאכת עבודה לא תעשו : **ולא** עולין לאילן ולא רוכבין כו' ואקשינן השתא לא עולין לאילן שהוא משום שבות דרבנן דתנן אלו הן משום שבות לא עולין לאילן באלו אמרי'

---

*) אולי טס"ה וצ"ל כמו בגמ' וכרה לי אלהי לטובה .

א) גי' הרי"ף והרא"ש אין מפקחין קודם אין מעבירין כגי' רש"י .

סנהדרין קה.

הגהות הגר"א

[א] במשנה מלתקוע ומתעסקין עמהן כו'. כצ"ל (וכ"ה ברי"ף ורא"ש):

[תוספ' פ"ב]

שם כט.

שם כג דברים ד שם ד

מגלי'

[פסחים ד. יומא כח.]

ערכין י:

עירובין מ: ערכין ג:

תהלים קו

בראשית כא

מבנה
◇ דוגמאות של מלכיות זכרונות ושופרות של פורענות - ולא אומרין

מבנה
פורענות של עובדי כוכבים אומרין

מבנה
△ מח' ר' יהודה ור' יוסי (כאן בגבר"תא)

* מבנה
מלך - מקרים השנויים במחלוקת אם נחשבים למנין המלכיות או לא

זכרון/ מלכות: שיש עמו תרועה

נושא
בירור שיטת ר' יוסי - במה מסיימים הפסוקים - בנביא או בתורה

נושא
חיפוש אחר "מלכות" נוספות ומוצבר בתורה (בחומש) עבור ר' יוסי שסובר משלימים בתורה

נושא
- תקיעת שופר במוסף
- הלל בשחרית
- לא אומרים הלל בר"ה וביו"כ

נושא
אין דוחים של איסורים אחרים כדי לקיים מצות שופר